

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru instituții și autorități anual . . . 200 Lei
anul întreg . . . 100 Lei
Pentru particulari { jumătate de an . . . 60 Lei
trei luni . . . 30 Lei

CRIZA DE GUVERN

Demisia guvernului prezentată Majestății Sale Regelui, de către dl primministru Iuliu Maniu, este fapt împlinit. Dacă motivul abzierii este recunoscut de adevărat — anume, că dl Maniu e bolnav și trebuie să se îngrijească de tămăduirea sănătății — totuși lipsa dela conducere al omului, în care toată suflarea românească și-a pus încrederea, a umplut de îngrijorare, pe toți cari au în gând binele țării.

Se repetă aceiași întâmplare, ca în Franța, unde Poincaré a fost biruit de boală și în Germania, unde Stresemann a picat jertfă împlinirii datorinței. Organismul omului nu este în stare să supoarte greutățile sufletești și oboseala muncii prea încordate. Dl Maniu lasă din mână, — cărma țării cu sănătatea adânc sdruncinată.

Acum când pleacă, — nimeni nu poate să facă tăgada, — că a fost un om întreg — un bărbat de stat mare. S'au găsit întrupate într'insul atâtea virtuți — dintre cari poate cea mai de seamă este cinstea lui desăvârșită. În șirul cărmuitorilor de până acum — dânsul a fost sentinela dreptății, care a încercat să pună rânduiala în gospodăria țării.

Dacă greutățile economice au covârșit puterile unui om — nu este de mirare. O țară secătuită și bântuită de molima corupției, n'o poți îndrepta de pe-o zi pe alta. În mijlocul luptei celei mai crâncene cu problema refacerii, dușmanii politici nu i-au dat pacea suflătescă să biruie năcăzurile țării. Liberalii și averescanii s'au prins în horă să pună piedeci în calea guvernului la fiecare pas. Ticăloșiile acestor politicieni se aseamănă cu fapta nătângului, care taie streangurile delacar, ca nu cumva să-l poată scoate altul din tină.

Treptădușii cei mărunți, — își freacă mâinile. Socot, că doară doară partidul național-țărănesc va fi doborât de criza guvernului dela conducerea țării. Uită oamenii aceștia, că în stările de azi poporul nu-i bucuroș de noi alegeri. Alte partide — decât cel național-țărănesc, nici nu ar fi în stare să

preiee guvernarea. Ar fi să dai soarta țării tocmai pe mâna celor cari au prăpădit-o. Pentru partidul național-țărănesc această criză este dureroasă, numai din pricina, că președintele lui suferă de o boală grea, ce-l silește să pără-

sească slujba țării. Incheiem aceste șire; cu dorința, ca Pronia cerească să-i lecuiască slăbiciunea trupului și să ni-l redeie pe iubitul conducător, Iuliu Maniu, cât mai curând însănătoșit partidului și țării.

Drac.

Guvernul național-țărănesc reconstituit

După retragerea dlui Maniu, din fruntea guvernului țării, care îi istovise puterile și-i zdruncină sănătatea timp de doi ani, — foștii călăi ai poporului zece ani, au început a zimbi sarcastic și a se umfla în pene, plini de mulțumire, că guvernul a... căzut.

Nu s'au scurs însă numai câteva zile și deziluzia i-a cuprins pe toți bârfitorii guvernului.

M. S. Regele Carol al II-lea înțelegător al situației și plin de încredere în fostul guvern, a încredințat soarta țării în mâinile altui guvern, tot din național-țărăniști prezidat de dl. G. G. Mironescu. M. Sa a înțeles, că oamenii, cari au săracit, furând și batjocorind țara aceasta timp de zece ani, nu ar putea s'o scape din năcăzurile grele de astăzi; atâta ar fi putut doar face, s'o nimicască de tot. De aceia, M. Sa Regele nici n'a prea intrat în vorbă cu șefii altor partide.

Lista noului guvern național-țărănesc reconstituit este următoarea:

Președinte și ministru de externe; d. G. G. Mironescu;

Interne: d. I. Mihalache;

Finanțe: d. M. Popoviciu;

Armata: d. gral. Condeescu;

Instrucție și culte: d. N. Costăchescu;

Comunicații: d. Voicu Nițescu;

Instrucție și com.: d. M. Manoiescu;

Muncă și sănăt.: d. Emil Hațeganu;

Agriculture: d. V. Madgearu;

Justiție: d. Gr. Iunian.

Ministru fără portofoliu: d. Pan Halipa. Subsecretar de stat: la interne: d. C. Anghelescu; la domenii: d. Potârcea; la uite: d. Ghiță Pop; la președinție: d. V. V. Tilea.

Nouii miniștri au depus jurământul în fața M. S. Regelui, la Sinaia, în 10 Octombrie c.

Dumpingul sovietic

Țăranul nostru nu cunoaște această vorbă streină. Înțelesul cuvântului îl putem cunoaște din următoarea pildă: Doi negustori, cari își fac unul altuia concurență, se nizuiesc să vândă unul mai efitin decât altul. Cel mai cu stare poate merge chiar până acolo, ca să vândă marfa sub preț și atunci toată lumea va cumpăra dela dânsul, rămânând celălalt negustor fără cumpărători. Negustorul, care nu vinde, bineînțeles că nu poate trăi și cu vremea trebuie să-și închidă bolda. Asta se numește dumping. E ceace vrea să facă Rusia cu noi.

Vinde bucatele pe un preț atât de efitin, încât are pierdere mare în preț. Pe ei nu-i costă bucatele, fiindcă le rechiziționează dela țărani. Așa fac și cu poamele, cu strugurii și peste tot, cu toate produsele agricole. Mai mult. Au început tăierea pădurilor Statului din Ural și vând lemnele în străinătate, pe un preț de nimic. Dacă Rusia vinde așa de efitin, este limpede, că lumea începe să cumpere și celelalte state, între cari și țara noastră, rămân fără de cumpărători. În vreme de abea 2 săptămâni, prețurile bucatelor, poamelor și lemnelor au scăzut la jumătate.

Numărarea populației

În luna Decembrie c. se va face numărarea populației din întreaga țară. Numărarea se va face într'o singură zi. Organele lucrătoare vor fi delegații județeni, controlorii și agneții numărător.

Numărarea se va face cu buletine (coale tipărite). Fiecare cap de familie va primi cu o zi înainte un buletin pe care trebuie să-l umple. Dacă nu știe scrie, atunci îl va umplea agentul numărător. După ce se va isprăvi numărarea, buletinele se vor aduna de către delegații județeni și se vor trimite la București, unde se va face totalizarea.

Pentru ca numărarea să decurgă

în bună regulă și pentru ca personalul numărării să fie bine pregătit se vor ținea cursuri și anume: pentru delegații județeni la București în luna Octombrie. Aceștia vor ținea apoi cursuri cu controlorii, cari la rândul lor vor lămuri pe agenții de numărare.

Cutremur în Germania

Un puternic cutremur de pământ s'a simțit în l.c. în sudul Germaniei: în Bavaria, Württemberg, München, Kempten. Casele s'au clătinaat atât de puternic, încât în puterea nopții, locuitorii cuprinși de panică au eșit în stradă desbrăcați. Cutremurul a durat zece secunde. La Berlin abea s'a simțit.

Tribuna liberă *)

Onorată Redacție. În legătură cu declarația mea publică din nrul 21 al gazetei „Sămănătorul“, Vă rog să binevoii a publica următoarele:

Declarația mea publică din „Sămănătorul“ No. 21 absolut în nimica nu privește pe Comitetul școlar de azi al gimnaziului.

Ariton M. Popa
prototop.

De cele publicate la „Tribuna liberă“, redacția nu răspunde.

Marea revoluție din Brazilia

De câteva zile în Brazilia (America) a izbucnit o revoluție în toată legea. Populația din câteva state s'a răscolat în contra guvernării. Numărul răscolaiților este peste 100.000. Președintele Braziliei a decretat mobilizarea rezerviștilor până la 30 de ani. — Se dau lupte sângeroase între armată și poporul răscolat. Rebelii au distrus totul: tunele, drumuri, telefoane, poduri. Puterea revoluționarilor crește cu fiecare ceas. Vice-președintele statului Parahiba a fost ucis.

Noul primar al orașului Tg.-Mureș

Orașul Tg.-Mureș se bucură azi de conducere românească. Omul, — dl senator Dr. Ion Pantea, — în mâinile căruia au ajuns destinele acestui oraș, se bucură de o deosebită încredere a cetățenilor. Român bun, suflet generos, harnic și priceput, dl Dr. Ion Pantea este exponentul omului de acțiune; suntem în ferma convingere, că sub conducerea sa, orașul Tg.-Mureș va progresa. În pragul marilor lucrări de introducere în oraș a gazului metan, noul primar, va avea de săvârșit muncă titanică. Nu mai vorbim de alte manifestații ale sufletului românesc, cari aproape lipsesc în acest centru săcuesc, dar unde sunt atâția români, ca să poată impune. — Ogorul este spinos și omul va trebui să aibă mână de fier, precum și spirit de inițiativă că să-l poată desfelini. Dl Dr. Ion Pantea este omul faptelor și îi urăm deplin succes.

Nouă organizație de spionaj descoperită în Basarabia

În sudul Basarabiei s'a descoperit o nouă organizație de spionaj. S'au arestat, de către organele siguranței peste 100 de spioni din centrele: Ismail, Cetatea-Albă și Tatarbunar. Organizația are rădăcini în întreaga Basarabia.

Cetiți și răspândiți

„SĂMĂNTĂTORUL“

Balonul englez „R. 101” s'a prăbușit în Franța, omorînd 50 de persoane

Telegramele din Paris anunță, că în 5 l. c. uriașul balon englez „R. 101”, care trecea peste Franța, în drum spre Karaki (Africa) s'a prăbușit la orele 2 și 30 noaptea în apropiere de orașul Beauvais în Franța. Din 58 de per-

soane, câte au fost în această corabie a aerului, numai 8 au rămas, dar și acestea rănite. Prăbușirea a fost cauzată de un vânt năpraznic. Uriașul balon a fost aruncat la pământ, unde a explodat arzând în întregime.

† Andrei Cadar

O figură impunătoare s'a stâns. Un gospodar de-o rară inteligență a încetat să mai muncească. Tot ținutul l'a cunoscut și l'a iubit pe baciul Cadar Andrei. În casa lui cuprinzătoare și provăzută cu de toate se'nvârteau toți bărbații de seamă. Căci era om mare la sfat și bun primitor. Glumele lui intrau cu bunăvoință și acțiunile sale se realizau fără multă piedecă.

Om de frunte și reprezentant al poporului în toate chestiile ce interesau ținutul, Cadar Andrei era în fruntea mișcărilor generoase. Catedrala în miniatură ce dominează valea Mureșului — față în față cu curtea dânsului — s'a ridicat din osârda și dârnicia acestui suflet ales. Biserica ortodoxă pierde intrînsul un creștin devotat, iar partidul național-țărănesc un ales membru al comitetului central de-o sută.

O boală năpraznică a curmat prea de timpuriu nobilul fir al vieții sale în ziua de 11. Octombrie 1930. Văduv, fără copii, totuși lasă în urma sa profunde regrete.

Fie-l țărana ușoară!

Ceaiul dansant la Reuniune

Sâmbătă seara în 11 Oct. c. a avut loc în sala mare a otelului orașnesc primul ceaiul dansant organizat de Reuniunea femeilor române. A participat, pe lângă elita românească din oraș, și un mare număr de concetățeni unguri și sași. Amcrestat pe răboj prezența concetățenilor și ne bucură în mod deosebit acest fapt, care tinde la o apropiere mai prietenească, oarecum a lor, cu noi, ceace în trecut nu s'a prea observat. Se cuvine toată lauda doamnelor române, cari au contribuit într'un mod sau altul la reușita acestei petreceri. Am dori, ca asemenea ceaiuri dansante să se aranjeze în fiecare Sâmbătă seara, având în vedere scopul: distractiv și filantropic.

Fapte bolșevice

Gazeta franceză „Le Figaro” din Paris arată cauzele greutăților prin cari trec azi muncitorii plugari din toată lumea. Aceste cauze le găsim în înclintirile guvernului bolșevic al Rusiei, care a aruncat o mulțime de lemne și bucate pe piețele țărilor europene, vânzându-le pe un preț foarte ieftin, mult mai ieftin decât prețul, cu care se vând în Rusia.

Să nu se creadă, că Rusia are bucate întrecătoare. Sunt ținuturi întregi, în cari băntuie foametea. Guvernului rusesc însă nu-i pasă de poporul înfometat, ci gândul lui e să răscolească toată lumea și să o arunce în brațele bolșevismului. Trimițând grâu și alte mărfuri în țări străine și vânzându-le pe un preț mai mic, decât cel adevărat, guvernul rusesc știe, că vor scădea prețurile bucatelor în toate țările, iar poporul plugar va suferi mari pagube și se va vedea nevoit să se arunce în brațele revoluției.

La Geneva delegații tuturor țărilor s'au stăruit și asupra uneltirii Rusiei, luând măsuri potrivite împotriva lor.

Informațiuni

— **Aviz.** La dorința (Majestății Sale Regelui Carol II., președintele de onoare al „Astrei Culturale”, adunarea generală a acesteia, convocată pentru zilele de 12 și 13 Octombrie a. c. se amână pentru luna Noemvrie.

— **N'au voit să cânte „Imnul Regal”.** În zilele trecute a înaintat postul de jandarmi Ernuteni, în fruntea căruia se află inimosul plut-maj. Sita, cerțările în cauza preotului reformat Bakk Joska — Parchetului Tribunalului Mureș. Anume acest preot, în 16 Iunie c. cu ocaziunea examenelor școlare, când dl. subrevizor delegat Șuteu Gheorghe, a cerut dlui inv. Técsy János să cânte cu băieții „Imnul Regal”, preotul s'a opus sub motiv, că la această cântare trebuie să se ridice în picioare. Credem, că Tribunalul va ține mai mult în picioare pe preotul susnumit, decât l-or fi ținut „Imnul Regal”.

— **Calendarul „Sămănătorului”.** În curând va apare calendarul „Sămănătorului” pe anul 1931. Cu ilustrațiuni frumoase și variate, cu parte literară bogată cu sfaturi, îndrumări de tot felul, va fi o adevărată podoabă pentru casa ori cărui român. Citiitorii ziarului nostru, cari vor trimite anticipativ abonamentul pe 1931, îl vor primi în mod gratuit.

— **Fapta unui avocat din Reghin.** Mișcat și pătruns de milă pentru atâți nenorociți, fără de lucru (șomeuri) dl. avocat Dr. Ladislau Szimonisz a anunțat primăriei, că pune la dispoziție, gratis, o cameră și bucătărie, unde să se fiarbă și să se deie o mâncare la zi săracilor fără de lucru. Primăria, după cum suntem informați, a dat și în trecut ajutor săracilor, șomeurilor. Ar fi bine, ca în colaborare cu reuniunile femeilor din localitate și cu diferitele societăți de binefacere — Primăria să pună la dispoziție ajutorul ei material, acestei *bucătării populare* pentru alinarea foamei lipsișilor de lucru ai orașului Reghin.

— **Clopotul morților.** De cinci ani de zile, în fiecare zi se trage un clopot uriaș în Valea râului Adige, în Italia, între amintirea celor morți în marele războiu al lumii (1914—1918). Acest clopot uriaș, a fost turnat din mai multe tunuri ale diferitelor state, cari au luat parte la războiul din 1914—1918.

— **Furt.** Joi un vemernic muritor. a profitat de absența ochiului gazdei, s'a introdus în curtea restaurantului Theil și-a furat hamurile cailor părintelui Petruși din Delea (Potoc).

— **Noui vase de război în Marea Neagră.** O telegramă din Constanța anunță sosirea a altor noi vase rusești venite din M. Baltică în M. Neagră. Intre cele cinci noi vase rusești este crucișetorul „Cervonia-Ucraina” celelalte patru sunt torpiloare. Gândul că suntem singurii la M. Neagră, cari „nu ciocnim paharul” cu vecinii dela răsărit, faptul acesta ar trebui să ne îngrijoreze! Contra cui își adună oare Rusia armata marină în Marea Neagră? Cu ce vom întâmpina un eventual atac rusec?

— Se efitinesc unele mărfuri. La 1 Octombrie a intrat în vigoare învoiala comercială dintre România și Franța. Potrivit acestei învoeli țara noastră a scăzut vama la o mulțime de articole ce vin din Franța: încălțăminte, felurite piei, covoare, țesături de lână și de mătăasă, diferite stoffe, ciorapi, mănuși, dantele, panglici, săpunuri, parfumuri, nasturi, perii, sticlărie și la diferite medicamente. Pe de altă parte și Franța a scăzut vama la produsele noastre agricole, așa că și noi le vom putea desface cu mai multă ușurință pe piețele franceze și vom putea nădăjdui cu timpul chiar și la prețuri mai bune.

— **Instalarea P. S. Sale Episcopului Hossu la Cluj.** În 5 Oct. c. a avut loc la Cluj, instalarea P. S. Sale Episcopului Hossu, în noua sa reședință episcopală. Cu această ocaziune s'au făcut mari serbări, la cari a participat întreaga româniea Clujului, fără deosebire de confesiune.

— **Un nou Episcop în Maramureș.** În noul scaun episcopal al Maramureșului a fost numit S. Sa părintele Dr. Alexandru Rusu, canonic metropolitan, rector al Academiei-Teologice din Blaj și directorul gazetei „Unirea” din Blaj.

— **Mari serbări la Cluj.** În zilele de 20 și 21 Octombrie, vor avea loc în Cluj mari serbări jubilarie, comemorându-se 10 ani dela preluarea de către Statul român a Universității din Cluj. Sunt invitați a participa toți absolvenții acestei înalte școli. Vor fi de față: M. Sa Regele Carol II., dl. I. Maniu, Vaida și alți miniștri, senatori și deputați. Așa cum este proiectată, această serbare va fi o a doua Alba-Iulia.

Poșta „Sămănătorului”

D. V. în H. Interesul DV. „parțial” față de foaia noastră ne face a răspunde scrisoarei ce ne-afi trimis, redacției că, dupăcum am mai scris, colaboratorilor noștri sirguincioși le trimitem foaia gratuit și le acordăm 10% din încasări. Alte remunerații, nu dăm. „Sămănătorul” se întreține cu mari jertfe, numai prin bunăvoința a cătorva oameni. Ca să îți în bezna unei furtuni o flacără aprinsă, îți trebuie sacrificii de titan. Noi luptăm cu multe hidre și răsplăta ne este: hula, dușmânia și amenințările. — Avem însă mulțumirea suflătească, că putem trăi și lupta. — Publicăm orice interesează mulțimea; lucrări scurte și concise.

A ZIS IISUS:

Lăsați copiii să vină la mine, a lor e țara zărilor senine, cu cânturi de famfare, în surdine...

Lăsați copiii: flori de crin vergine, să-și scalde mintea'n armonii divine, să cânte slava: Celui din'nălțime...

Lăsați copiii, ochii de rubine să și-i ridice încă azi la mine, — căci mâine plec din țara cu suspine...

A lor e cerul cu zimbiri blajine și patria cu nmiresmeri divine — a lor sunt vecii... lăsați-i la mine!

Cluj, Martie 1927.

IN LEAGĂN

Doarme dus... pe buze de-inger cu zimbiri de trandafiri. E plecat în paradis: cu cântări, cu flori, zefiri...

Fața-i: ca dantela spumei; mâini: ca florile de crin; suflet: mai curat ca raza — O, dormi dulce, o, dormi lin!

Cluj, Nov. 1926.

Săgeț otrăvite

Intre chifle

Un judecător, uritor de covrigari, observă într'o zi, un băietan cu coșul plin, pe culoarul judecătoriei. A prins de mânie roși că o patlaga și aruncând dosarele din mâini o lua la goană după el. Băiatul șiret, o tuli pe scări în jos și când observă, că îl ajunge judecătorul, lasă repede coșul cu cornuri și covrigi pe treapta unei scări, și se retrase brusc la o parte. Judecătorul se împedică de coș și se lungi pe burtă cu capul în jos, pe scări, înconjurat de covrigi și cornuri.

Hoțul de băiat se prinse de foale și râdea cu poftă nebună.

— Na, acuma mânâncă coarne și covrigi, dle judecător!...

Jos, ușa unei camere de ședință era jumate deschisă. Se putea vedea pe scări.

Judecătorul din ședință interoga chiar atunci pe-o martoră rea de gură și între altele îi spunea și acestea:

— Nu vorbi multe, femeie, că nu ești în șezătoarea din Solovăstru. Să mi spui drept, că pe urmă trebuie să juri pe sfânta cruce. Cum s'a întâmplat fapta?

— Apoi, guruță, așa s'o implântat că... (și privind prin ușă, începuse a râde) că... domnul judecător s'o lungit pe burtă... între chifle...
Stix

PRIMĂRIA COMUNEI LUNCA-BRADULUI

No. 1053—1930.

971

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 18 Noemvrie 1930, orele 11 a. m. se va ține a doua licitație publică orală în localul primăriei pentru arândarea terenului de vânat al comunei Lunca-Bradului, pe timp de 10 ani, dela 1 Ianuarie 1931, până la 31 Decemvrie 1940.

Prețul de strigare Lei 5000 anual. Vadiu 10%.

Condițiunile mai detaliate se pot vedea la primăria comunală.

Lunca-Bradului, la 4 Oct. 1930.

Preș. com. Int.: Andrei Ulica.

Notar Cercual: Cengher.

PRIMĂRIA COMUNEI LUNCA-BRADULUI

No. 354—1930

970

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 18 Noemvrie 1930, orele 11 a. m. în localul primăriei comunale se va ține a doua licitație pentru arândarea crișmei comunale pe timpul dela 1 Ianuarie 1931, până la 15 Septemvrie 1933.

Prețul de strigare Lei 6000 anual. Vadiu 10%.

Condițiunile mai detaliate se pot vedea la Primăria comunală.

Lunca-Bradului, la 4 Oct. 1930.

Preș. Com. Int.: Andrei Ulica.

Notar Cercual: Cengher.

PRIMĂRIA COMUNEI LUNCA-BRADULUI

No. 62—1929.

969

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 21 Octombrie 1930, la orele 10 a. m. în localul Primăriei Lunca-Bradului, se va ține a doua licitațiune publică orală, pentru darea în seamă pe timpul dela 1 Noemvrie 1930, până la 30 Septemvrie 1931, a cherăstrăului, morii comunale și locuinței aflătoare pe Valea Ilva.

Prețul de strigare Lei 500 lunar. Vadiu 5%.

Condițiunile mai detaliate se pot vedea între orele oficioase la Primăria Lunca-Bradului.

Lunca-Bradului, la 4 Oct. 1930.

Preș. Com. Int.: Andrei Ulica.

Notar Cercual: Cengher.